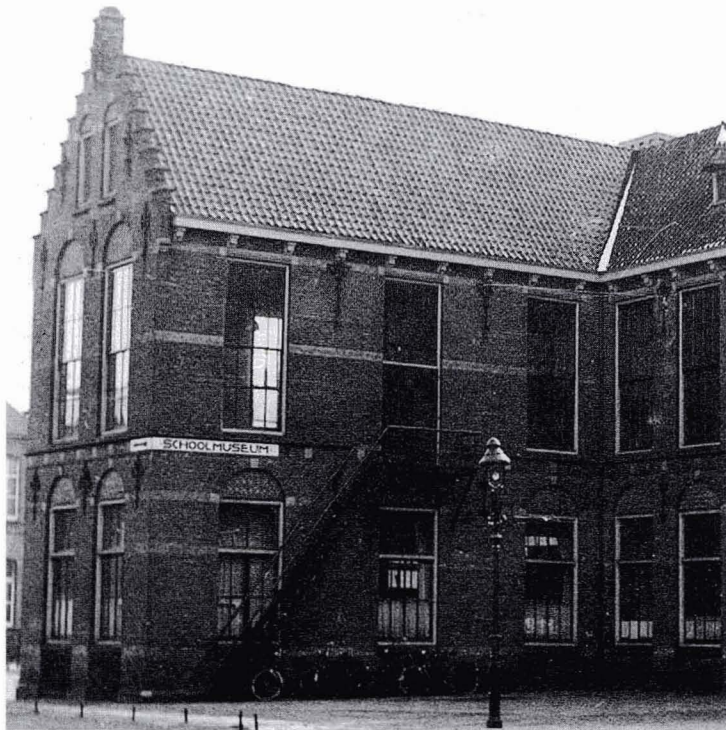

Zeventig jaar getob

Het zogenaamde schoolmuseum in Enschede

Frits te Lintelo

*Nederlandsche school voor Nijverheid en Handel, later het Gemeentelijk Lyceum aan de Getfertstraat; links op de witte balk, met pijl naar links, staat: schoolmuseum
foto G.A.E.*

In het begin der twintiger jaren werd een nieuw voorlopig leerplan aan het schoolpersoneel ter beoordeling voorgelegd. Het leerplan van 1912 was verouderd. Elke onderwijzer moest nagaan welke leerstof er volgens de nieuwste inzichten in de komende jaar-klasse gebruikt zou gaan worden. In onderwijskringen werd reeds jaren daarvoor de behoefte gevoeld een centraal punt te hebben, waar men na kon gaan wat er op het gebied van leermiddelen verkrijgbaar was en welke nieuwigheden er verschenen waren.

Een commissie toog aan het werk om een *ENSCHEDDEES* schoolmuseum tot stand te brengen. Het gemeentebestuur voelde er wel voor en stelde twee lokalen van de oude Bloemendaalschool aan de Zuiderhagen ter beschikking. Er moesten wel nieuwe vloeren gelegd worden en ook andere herstellingen waren beslist noodzakelijk. Terwijl men druk bezig was met het opknappen, brak in 1914 de Eerste Wereldoorlog uit. Vele

Belgische vluchtelingen kwamen naar ons land. Ook Enschede kreeg zijn deel en o.a. de Bloemendaalschool werd als opvangcentrum aangewezen. De commissie voor het schoolmuseum werd noodgedwongen op non-actief gesteld, maar liet weer iets van zich horen in 1916, toen het nieuwe gebouw van het Gemeentelijk Lyceum aan de toenmalige Getfertstraat (later C.F.Klaarstraat) in gebruik zou worden genomen. De hoop was gevestigd op de zolderverdieping. Helaas was de vliering niet geschikt.

TWENTSCH schoolmuseum

De behoefte aan een schoolmuseum werd steeds dringender gevoeld. De betrokkenen sloten zich hechter aaneen om dit doel toch te bereiken. Het *TWENTSCH* schoolmuseum werd opgericht en daarmee werd aan de actie een bredere basis gegeven. Het moest een museum worden voor het hele gewest. Op 10 oktober 1925 werden de statuten vastgesteld. Als doel werd geformuleerd: de bevordering van de bloei en de

ontwikkeling van het Nederlandse schoolwezen. Men zou trachten dit doel te verwezenlijken door de inzameling van hulpmiddelen voor het onderwijs in de ruimste omvang en door het geven van inlichtingen en aanwijzingen betreffende de in het museum geplaatste voorwerpen. Liefst 17 organisaties zonder onderscheid van geloof of richting verleenden hun steun.

Beltstraat

Toen de Oudheidkamer Twente in 1930 verhuisde naar het Rijksmuseum aan de Lasondersingel, kwam het oude scheikundelokaal aan de Beltstraat vrij. Het gemeentebestuur vond goed dat het schoolmuseum daar zijn intrek nam. Een paleis is dit onderkomen nooit geworden, maar het was van het grootste belang dat de onderwijzers zich objectief op de hoogte konden stellen van wat er op het gebied van leermiddelen te koop was. Bij de opening van het museum op 4 november 1931 betreurde de eerste voorzitter van het schoolmuseumbestuur, de heer Sjoerd Dijkstra, de naamgeving 'museum'. *Door die naam denken de mensen aan iets wat uit het verleden de moeite waard is, dat bewaard dient te blijven. Maar van dat alles hebben wij niets. We laten de onderwijzers zien wat ze nodig hebben. Alle mogelijke leermiddelen voor lager- en voortgezet onderwijs worden hier permanent tentoongesteld.*

Belangstellenden konden elke woensdagmiddag van drie tot vijf uur aan de Beltstraat terecht. In 1932 bezochten ruim 200 personen de expositie en in 1934 was het voorhanden materiaal gestegen tot ruim 2600 catalogusnummers. In 1941 sprak het Jaarverslag van een geringer bezoek.

Pedagogisch Centrum

Inmiddels was op 10 oktober 1955

het Pedagogisch Centrum opgericht. Directeur J.A. Sellenraad van deze gemeentelijke dienst pleitte er voor het *ZOGENAAMDE* schoolmuseum te verbinden aan het Pedagogisch Centrum, waardoor het museum meer aan zijn doel zou kunnen beantwoorden. Deze dienst had ook huisvestingsproblemen en had het oog laten vallen op het pand Marthalaan 1. Het werd aangekocht van de erven W.A.S. ter Kuile en ook het schoolmuseum kon hier een plekje vinden. In het belang van het kind en ten behoeve van de leerkracht kreeg de permanente leermiddelenexpositie een kamertje toegewezen. Daar stond na verloop van tijd echter zo verschrikkelijk veel in, dat geen mens er nog iets terug kon vinden. *In juni 1967 vertrok men naar barakken aan de Oldenzaalsestraat 123a*, aldus mej. J.W. Broeder, de beheerster van de leermiddelenexpositie, in Dagblad Tubantia van 22 februari 1969. *We wilden medewerkers van het P.C. en de leerkrachten ondersteunen bij het begeleiden en opvangen van het schoolgaande kind.*

Verhuizingen

Het P.C. groeide maar door en in 1971 dacht men het gehele centrum onder te brengen in een leegstaand gedeelte van *De Klanderij* aan de toenmalige Brinkstraat (nu Oldenzaalsestraat). Dit ging niet door. In juli 1973 kwam het vroegere pand van de Sociale Dienst aan de Hengelsestraat 71 – 73 leeg te staan. Daar vond het P.C. meer ruimte en de expositie verhuisde naar de opgeknapte zolder. Op 22 juni 1978 legde gemeentearchivaris Wiegman vast: *Bij de afbraak van het oude perceel is het 'antieke' materiaal op onverklaarbare wijze verdwenen.* Jaren later, in 1995, werd er gefuseerd met de Hengelse schoolbegeleidingsdienst. Hierdoor ging ook het zogenaamde 'schoolmuseum' op in een groter, bovenlocaal geheel.

Bronnen

GAE 1921-1944 nr. 6829

Dagblad Tubantia, 12 okt. 1925; 31 okt. 1931; 22 feb. 1969; 1 dec. 1971

Toestand der gemeente Enschede 1931;1932;1933

Knipselarchief Pedagogisch Centrum nr. 79